

19 - 17 בינואר 1972

לחבר הממשלה

מותר לסחור!

השאלתה הפיקנטית ביותר של השבוע נגעה לעני-
סקווי הפרטיים של משה דיין.
רוב אזרחי ישראל משוכנעים שקיים חוק האוסר
על חברי-ממשלה לעסוק בעסקים פרטיים. מישפטן
שוב מאוד, שנשאל על כך לא מכבר קבע שאכן ישנו
חוק כזה. כשנתבקש להצביע עליו, נבון ואמר: „אני
יודע שישנו, אבל כרגע איני יכול לזכור היכן הוא.“
האמת היא שאין כל חוק כזה — אף שהכל בטור-
חיים שישנו. השבוע מסרה גולדה מאיר תשובה מוס-
מכת על כך.
וכך מופיעים הדברים בפרוטוקול:

שאלתה מס' 3813

חבריהכנסת אורי אבנרי שאל את ראש-
הממשלה:

בהעדרם הזה של יום 1 בדצמבר 1971 מאשים מר
דן בן-אמוץ את שר-הביטחון במיחור בעתיקות.
הארץ של יום 1 בדצמבר 1971 פירסם תגובה מפי
שר-הביטחון, בה הכחיש כי הוא הוסר עתיקות, אך לא
שלה את הטענה, כי סחר בעתיקות.
לאור פירוטמים אלה הנני מבקש לדעת:

- (1) האם השרי לממשלה לעסוק במיחור?
  - (2) האם ביררה ראש-הממשלה אם סוחר שר-הבי-
טחון בעתיקות?
  - (3) אם ביררה — מה העלה הבירור?
  - (4) אם הוברר כי שר-הביטחון סוחר בעתיקות —
האם נדרש להדול מנהגו זה?
  - (5) האם ביררה ראש-הממשלה אם נוהג שר-הבי-
טחון למכור מימצאים ארכיאולוגיים, עליהם לא דיווח
כלל לאגף-העתיקות במשרד ההינוך?
- אם אמנם ביררה ראש הממשלה את הטענה לדלעל —
מה העלה הבירור?

תשובת ראש-הממשלה גולדה מאיר:

לשאלה 1: אין בחוק הקיים התייחסות לעניין העני-
סוק במיחור. כל מה שראה המחוקק לקבעו בתחום
האיסורים על עיסוקו של שר מובא בסעיף 14 לחוק
הסינות חברי-הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א—
1951. האיסורים המובאים בסעיף האמור חלים גם על
סגן שר וחברי-כנסת.
לשאלות 2—5: כפי שנמסר לי על-ידי היועץ המש-
פטי לממשלה ועל-ידי המשטרה, נבדקו כל החלונות
כנאות, ולא ראיתי צורך והצדקה בבירורים נוספים
מצידי.

היו"ר שלמה רוזן: שאלה נוספת לחבר-
הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: כבוד ראש-הממשלה, פה יש
שאלה עקרונית מאד: האם הסדר הטוב מאפשר
לשר במדינת ישראל לעסוק באופן מיקצועי ב-
מיסחר, בסחורה כלשהי? האם אין לגברת ראש-
הממשלה דעה בעניין זה?
ראש הממשלה גולדה מאיר: אם חבר-
הכנסת אבנרי רוצה לשאול שאלה על סדר טוב—
ישאל, אם כי לא ברור לי אם חבר-הכנסת אבנרי
מעוניין בדעותי האישיות.

בכל אופן, אם יהיה מעוניין, ישאל אותי באופן
פרטי, ואם אמצא לנחוצו לענות לו — אענה לו.
מובן שלא הסתפקו בתשובה זו. בו ביום ניסח

גולדה

אמנון זכרוני הצעת-חוק, הקובעת איסור מפורש, והגש-
נו אותה ליו"ר הכנסת תוך פחות משעה אחרי תשובת
ראש-הממשלה (ראה מסגרת).

גולדה מסכימה

עם דיין

תשובה נשכנית זו של ראש-הממשלה לא היתה
יוצאת-דופן. כשראש-הממשלה עונה לשאלות שלי,
מתרכזים הפנ"כים באלום המליאה, בציפייה לבירור.
כי שינאתה האישית של גולדה מאיר כלפי היא מן

* סעיף זה אוסר על שר, סגן-שר וחברי-כנסת להש-
תמש בתואריהם הממלכתיים לצורך עסקיהם, גם אחרי
שחדלו מלכהן בתפקידיהם.

הידועות, והכל יודעים שבתשובה לשאלותי משתדלת
גולדה מאיר להיות מעליבה ומוגעת עד כמה שזה ניתן,
במיסגרת הפורמלית של הכנסת.

כך זה קרה גם לשאלתה השנייה שלנו, שלא נגעה
לעיסוקי המיסחריים של משה דיין, או בהצהרותיו
המדיניות:

שאלתה מס' 3292

חבריהכנסת אורי אבנרי שאל את ראש-
הממשלה:

אבקש לדעת:
(1) האם תואמו מראש דבריו של שר הביטחון, שר-
אמרו ביום 19 באוגוסט 1971 בפני בוגרי בית-הספר
לפיקוד ומטה של צה"ל, עם ראש-הממשלה?
(2) האם הוסכם שר-הביטחון על-ידי ראש הממשלה
להשיע דבריו, ובכללם הצהרתו כי „עלינו לראות את
עצמנו גם בשטחים המחוקקים כממשלת-קבע“?
(3) האם לאחר השמעת דבריו הנ"ל של שר-הבי-
טחון הביעה ראש-הממשלה את הסכמתה להם?
אם לא הביעה ראש-הממשלה את הסכמתה לדברי
שר-הביטחון — האם נידונו ההצהרות שנמסרו על-ידי
שר-הביטחון בין ראש-הממשלה לבין שר-הביטחון, לא-
חר שנתפרסמו ברבים?

תשובת ראש-הממשלה גולדה מאיר:

לשאלה 1: התשובה שלילית.
לשאלה 2: אינה תופסת.
לשאלה 3: כן. מאחר והפירוש לדבריו אלה של
שר-הביטחון הוא, כי אנו הממשלה היחידה הפועלת
בשטחים המחוקקים, ועל כן עלינו לפעול כאילו היינו
ממשלת-קבע.

היו"ר שלמה רוזן: שאלה נוספת לחבר-
הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: אני מבין מדברי ראש-הממ-
שלה שהיא מבחינה בין „כאילו אנחנו ממשלת-
קבע“ לבין „אנחנו ממשלת-קבע“. האם זהו ה-
פירוש הנכון?

ראש הממשלה גולדה מאיר: אמרתי
בדיוק מה שאמרתי, ואם חבריהכנסת אבנרי רו-
צה לפרש — יפרש.

בוגלה-דש:

ההזדמנות שהוחמצה!

בסיגנון שונה לגמרי משיב לשאלות שלנו אבא אבן.
בין השאלות שלנו, שעליהן השיב השבוע, בלטה
זו שנגעה לבוגלה-דש.

מתוך הדברים עולה בבירור כי ממשלת ישראל הח-
מיצה הזדמנות היסטורית להתקשר עם המדינה
החדשה, בימיה הראשונים, כשעוד היתה מבודדת ולו-
חמת על נפש. אז היתה פעולה ישראלית נועזת —
הענקת הכרה לאלתר — יכולה להביא לשינוי דרמטי
במעמדה של ישראל בדרום-אסיה, ואולי גם לשינוי
ביחסים בין ישראל לבין חודו וברית-המועצות.

אלום הממשלה נוהרת. היא לא רצתה להיות ראשו-
נה. וכך הוחמצה הזדמנות. כעבור ימים מעטים הש-
תנה מצבה של בוגלה-דש, היא לא היתה זקוקה עוד
בצורה כה נואשת להכרה, והגיעו שמועות ראשונות
על התקרבות בינה ובין הערבים.
כך נראים הדברים בפרוטוקול:

שאלתה מס' 3911

חבריהכנסת אורי אבנרי שאל את שר החוץ:
אבקש לדעת:

- (1) האם נשקלה האפשרות להעניק הכרה ישראלית
לקהיליית בנגלה-דש?
- (2) האם היתה פנייה כל-שהיא מצד בנגלה-דש או
מדינה אחרת למדינת ישראל, במישרין או בעקיפין, לשם
הענקת הכרה זו?
- (3) אם לא — האם היו מגעים כל-שהם בין נציגים
ישראליים של בנגלה-דש? אם כן — מה היה טיבם?

תשובת שר-החוץ אבא אבן:

(1) השאלה נמצאת בבירור פעיל במשרדי, ותובא
לדיון בממשלה כבוא המועד.

(2) כן. בשלב מוקדם, ולפני שהוכרה כמדינה עצמאית
על-ידי מדינה כלשהי, נתקבלה פניה מגוף שהגדיר עצמו
ממשלת בנגלה-דש, שביקש הכרה של ממשלת ישראל.

(3) כן. קיימו מגעים בלתי-רשמיים, שלא אוכל
לפרסמם כאן.

אורי אבנרי: מה היה השיקול של הממש-
לה, או של משרד-החוץ, שלא להיענות לפנייה
זו של ממשלת בנגלה-דש, בשעה שהיה סיכוי
שהכרה ישראלית תביא גם להכרה מצד בנגלה-דש
בישראל?

שר-החוץ אבא אבן: איני רוצה להת-
חייב להנחה, כי הסיכוי הזה אינו קיים עכשיו.
אבל באותו שלב, לא נמצאה שום מדינה בעולם
שהעניקה הכרה לאותו הגוף, וגם אלה שבאו איתנו
במגע לא ביקשו שאנו נגיע להכרה או להודעה
באותו מעמד.

הם הגישו בקשה עקרונית, בשל היותנו עוקבים
אחרי המתהווה, שנגיע לידי הכרעה חיובית בנושא.
כאמור, בתשובה שלי לסעיף השלישי, עדיין מת-
קיימים מגעים בלתי-רשמיים בנושא, אולם המגמה
שהשואל הנכבד רוצה לקדם אותה לא תקודם,
לדעתי, על-ידי הודעה פומבית בשעה זו.
אני מוכן לשתף את השואל בכמה מן השיקולים
הלה, בשיחה פרטית.

חוק יסוד הממשלה (תיקון) תשל"ב - 1972

הצעת חוק פרטית של ח"כ אורי אבנרי

השיבה ראש-הממשלה שאין איסור על שר לעסוק
במיסחר. תשובה זו ניתנה על רקע הפירסומים בדבר
עיסוקו השיטתי של שר-הביטחון במיסחר בעתי-
קות. מדברי ראש-הממשלה עולה שבעת אין פסול
חוקי בעיסוק של חבריה-הממשלה במיסחר.
אמנם, המיסחר בעתיקות אסור על פי פקודת
העתיקות, למי שלא קיבל היתר לכך, אך תשובת
ראש-הממשלה מפנה את תשומת-לב הציבור לעוב-
דה שאין איסור מהותי לשרים לעסוק במיסחר או
בעבודה אחרת בתשלום, מלבד האיסור החל על
חברי-כנסת לקבל שכורת, מלבד האיסור החל על
שר וח"כ לנצל את תוארו הרשמי לצרכי עסקים.
מצבי-דברים זה סותר את הסדר הציבורי התקיין,
ועל כן מוצע לאסור על שרים לעסוק בכל עבודה
אחרת שהיא תמורת שכר, וכן לאסור עליהם לעסוק
במיסחר או בפעילות עיסוקית כל שהיא. מאידך
מוצע לאפשר לשר לקבל הכנסה מרכוש — כגון
שכר-דירה, תמלוגים והכנסה מניירות-ערך —
בתנאי שעל כל הכנסה כזאת יימסר דיווח לציבור.

הצעת-חוק פרטית של ח"כ אורי אבנרי:
1. אחרי סעיף 5 (ג) לחוק יסוד הממשלה,
יתווספו הפסקות הבאות:
(ד) שר לא יהיה רשאי לעסוק בכל עבודה
אחרת שהיא, תמורת שכר, ישיר או עקיף, וכן לא
יעסוק שר במיסחר, ולא יהיה פעיל בכל עסק שהוא.
„עסק“ במיסקה זו — כל פעילות מיסחרית, כל-
כלית ומיקצועית, שאינה בתחום תפקידיו של השר.
(ה) שר לא יקבל, נוסף על משכורתו והוצאות
תלו, כל הכנסה שהיא, להוציא הכנסה מרכוש,
ובתנאי שעל כל הכנסה כזאת ידווח השר למפקד-
המדינה, ודיווח זה יפורסם ברשומות אחת לשנה.
(ו) דיווחו של השר לפי מיסקה (ה) יכלול
הכנסה שיש לאשתו או לבני ביתו הסמוכים על
שולחנו, מכל מקור שהוא.

דברי הסבר

בתשובתה לשאלתה שלי ביום 19 בינואר 1972,